

Nr 964

Av herr **Mundebo m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 144, med förslag till affärstidslag.*

(Lika lydande med motion nr 792 i Första kammaren)

I proposition nr 144 föreslås att den nuvarande butikstängningslagen upphävs och ersätts med en reglering av affärstiderna i en affärstidslag. Förslaget innebär en enklare och friare reglering av affärstiderna. Detta är värdefullt. Vi anser emellertid att vägande skäl talar för fri affärstid, d. v. s. att den nuvarande butikstängningslagen upphävs utan att ersättas med ny lagstiftning. Föredragande statsrådet redovisar själv de flesta skälen för att upphäva den nuvarande butikstängningslagen utan att ersätta denna med annan lagstiftning. Om ingen reglering av affärstiden finns torde konkurrensen mellan företagen leda till att konsumentintressena bäst blir tillgodosedda. De dispenser som en reglering av affärstiderna alltid tvingar fram rubbar förutsättningarna för konkurrens på lika villkor mellan företagen. Föredraganden anser dessutom att det finns risk för att en affärstidslagstiftning kan komma att hindra livskraftiga företag från att expandera samtidigt som svagare företag skyddas. I storstäderna förekommer ofta ett system med små butiker, s. k. »närhetsbutiker», i anslutning till bostadsområden, samt större varuhus i centrum. I och med att butikerna tvingas stänga tidigt på kvällen blir de konsumenter som tvingas göra sina inköp på väg från sina arbeten tvungna att handla i centrumbutikerna eftersom de ofta inte hinner ut till närhetsbutikerna. En mer flexibel affärstid skulle i många fall gynna de små närhetsbutikerna. Den ökade förvärvsintensiteten hos kvinnorna leder också till större behov av öppethållande under kvällstid. Dessutom finns behov av öppethållande under söndagar för inköp av vissa större kapitalvaror — t. ex. bilar och möbler — där hela familjen kan vilja vara med vid inköpet.

Föredragande statsrådet sammanfattar i propositionen sin åsikt på följande sätt: »Enligt min mening talar således mycket för att det på längre sikt skulle vara bäst förenligt med konsumenternas intresse om detaljhandeln finge bestämma affärstiden utan hinder av lagbestämmelser.»

Trots denna principiella inställning förordas i propositionen en affärstidslagstiftning som skall gälla de närmaste fem åren. Efter denna tid anser föredraganden att man samlat tillräckligt med erfarenheter för att kunna ta upp frågan om ett avskaffande av affärstidsregleringen. Det är tre argument föredraganden anför för att reglera affärstiderna fram till 1972:

1. En tvär omställning skulle få vissa oförmånliga verkningar för konsumenterna.

2. Vissa olägenheter för de affärsanställda skulle följa av ett slopande av regleringen.

3. En omedelbar avveckling av affärstidsregleringen skulle också — — — i många fall kunna leda till sociala problem för affärsinnehavare som driver sina företag utan anställda eller med endast någon enstaka medhjälpare.

Det första argumentet grundar sig på farhågor om att ett avskaffande av affärstidsregleringen skulle leda till högre varupriser. Såväl affärstidsutredningen som föredragande statsrådet ställer sig dock tveksamma till giltigheten av dessa farhågor. Det troliga är att endast de företag som har stor kundtillströmning under kvällar och söndagar skulle ha öppet vid dessa tider om affärstiderna släpptes fria. Det förefaller också troligt — vilket också påpekas i propositionen — att butikerna kompenserar kvällsöppethållande med att hålla stängt på tider då kundtillströmningen är låg, t. ex. vissa förmiddagar. Konkurrensen med företag som inte tillämpar kvälls- och söndagsöppet i någon större omfattning skulle förmodligen också motverka prishöjningar. Vad gäller de olägenheter som kan följa för de affärsanställda vill vi erinra om att förslag nyligen framlagts om ändring i arbetstidslagen för detaljhandeln, innebärande att den maximala veckoarbetstiden skall sättas ned från 45 timmar till 42 timmar och 30 minuter. De handelsanställda är sålunda skyddade genom arbetstidslagstiftningen och genom de fackliga organisationernas verksamhet. Slutligen bör framhållas att vad vi anfört om närhetsbutikernas behov av ett flexiblere öppethållande gäller också de enskilda företagare som ensam driver sina butiker. Eventuell kvällsarbetstid kan för dessa butiks innehavare kompenseras genom minskat öppethållande vid tidpunkter då omsättningen är mindre.

Det förslag till affärstidslagstiftning som läggs fram i propositionen innebär i och för sig en väsentlig liberalisering, men även denna lag ger exempel på att de nödvändiga undantagen kommer att verka snedvridande på konkurrensen. Så föreslås t. ex. att bageri- och konditorivaror samt lagad mat skall få försäljas på kvällar och söndagar, dock endast i anslutning till ordnad serveringsrörelse. Alster av bildkonst, konsthantverk och konstindustri skall få försäljas, men endast om försäljningen sker i utställningslokal. Flera exempel på hur de yttre förhållandena fått bestämma undantagen finns. Härtill kommer, som föredraganden också påpekat i propositionen, att de rent praktiska svårigheter som kan uppstå genom ökat öppethållande regleras genom allmänna ordningsstadgan.

I sitt remissvar på affärstidsutredningen anför ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor att »det i första hand bör vara en handelns egen angelägenhet att med hänsyn till konkurrens, kundservice, lönsamhet och andra inverkanse faktorer, men oberoende av regleringar, bestämma lämpliga affärstider». Slutsatsen av ämbetets remissvar är ett förord för »att steget

redan nu lages fullt ut, och att butikstängningslagen upphäves utan att ersättas med ny lagstiftning». Vi delar denna uppfattning och anser sålunda att fri affärstid bör gälla.

Under återopandande av vad ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 144 måtte besluta att butikstängningslagen den 21 juli 1948 (nr 608) upphävs fr. o. m. 1 januari 1967.

Stockholm den 22 november 1966

Ingemar Mundebo (fp) Brita Elmén (fp) Ola Ullsten (fp)
Folke Nihlfors (fp) Ingrid Gärde Widemar (fp) Cecilia Nettelbrandt (fp)

Nr 965

Av herrar **Persson** i Heden och **Dockered**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 144, med förslag till affärstidslag.

(Lika lydande med motion nr 789 i Första kammaren)

Stockholm den 22 november 1966

Arne Persson (cp) Robert Dockered (cp)
i Heden

Nr 966

Av fröken **Wetterström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 144, med förslag till affärstidslag.

(Lika lydande med motion nr 791 i Första kammaren)

Stockholm den 22 november 1966

Karin Wetterström (h) Filip W. Fridolfsson (h) Blenda Ljungberg (h)